

Kieli- ja kulttuuriopettajien tehtävien perustaminen varhaiskasvatukseen

Kasvatusjohtaja Juha Parkkisenniemi Varhaiskasvatus ja oppilashuolto

Kuopion kaupungin varhaiskasvatuksessa ollaan aloittamassa uutta käytännettä, kuusivuotiaiden perusopetukseen valmistavaa opetusta, pilotoimalla 1.8.2021 - 31.5. 2022. Pilotissa on mukana 4-6 esiopetusryhmää neljältä eri päivähoitoalueelta. Elokuusta 2022 alkaen kuusivuotiaiden valmistavaa opetusta on tarkoitus järjestää inklusiivisesti kaikissa niissä esiopetusryhmissä, joissa on valmistavaa opetusta tarvitsevia lapsia.

Varhaiskasvatukseen tarvitaan kieli- ja kulttuuriopettajia, joiden työ kohdentuisi ensisijaisesti valmistavan opetuksen käynnistämiseen ja kieli- ja kulttuuritietoisien toimintakulttuurin vahvistamiseen yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön kanssa sekä suomen kielen opettamiseen. Tehtävään kuuluu myös kieli- ja kulttuuritietoisien varhaiskasvatuksen kehittäminen. Valmistavan opetuksen vakiintuessa käytänteeksi kieli- ja kulttuuriopettajat työskentelisivät myös alle kuusivuotiaiden lasten ryhmissä.

Kuusivuotiaiden valmistava opetus ei vähennä perusopetuksessa annettavaan valmistavaan opetukseen osallistuvien lasten määrää. Kuopiossa esiopetus on katsottu valmistavaksi opetuksiksi, vaikka se ei ole sitä virallisesti ollut. Esiopetukseen osallistuvista valmistavaa opetusta tarvitsevista lapsista ei myöskään ole maksettu valtionavustusta.

Opetushallituksen linjauksen mukaan perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttaja-taustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun. Keskeistä opetuksessa on oppilaan kielitaidon kehittäminen sekä valmiuksien antaminen esi- tai perusopetusta varten.

Valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille 900 tuntia ja tätä vanhemmille oppilaille vähintään 1000 tuntia. Valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää, joten oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Opinto-ohjelmassa määritellään oppilaan oppimisen tavoitteet, opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja sisällöt, oppilaan integroiminen ikätasoa vastaaviin esi- tai perusopetuksen opetusryhmiin sekä ohjauksen järjestäminen ja oppilaan mahdollisesti tarvitsemat tukitoimet.

Käytännössä kuusivuotiaiden valmistava opetus tarkoittaa sitä, että valmistavaan opetukseen osallistuva lapsi integroidaan esiopetusryhmään. Valmistavaan opetukseen otettu lapsi saa neljän esiopetustunnin lisäksi viidennen tunnin suomen kielen opetusta joko ennen tai jälkeen esiopetusajan. Valmistava opetus on maksutonta. Esiopetuksen henkilöstön lisäksi valmistavaa opetusta antavat kieli- ja kulttuuriopettajat. Kuusivuotiaiden valmistavaa opetusta järjestetään useissa kunnissa, esim. Espoo,

Lahti, Lappeenranta, Lohja, Loviisa, Vantaa, Joensuu, Oulu, Turku ja Savonlinna.

Valmistavaan opetukseen myönnetään valtionavustusta, jota haetaan takautuvasti toteutuneiden läsnäolokuukausien mukaan.

- Valtionavustuksen yksikköhinta yhden kuukauden osalta on vuoden 2021 päätöksessä 1275,71 euroa, eli yhden oppilaan osalta täyden 9 kk:n osalta valtionavustus on 11 481,39 euroa. Tämä voi jakautua eri vuosille, riippuen siitä, milloin opetus aloitetaan ja onko oppilas tuon täyden ajan. Valtionapu maksetaan kunnille takautuvasti, esim. vuoden 2021 syksyn osalta valtionosuus myönnetään vuoden 2023 OKM:n päätöksessä.
- Kieli- ja kulttuuriopettajan palkka on 2 691,46, vuosipalkka kaikilla lisillä laskettuna n. 45 000 - 50 000 euroa (muut kulut, esim. puhelin, kannettava ja matkakulut lisättävä tähän arvioon).
- Valmistavaa opetusta tarvitsevia lapsia on varhaiskasvatuksen erityisopettajien kahden edellisen, tämän ja tulevan toimintakauden arvion mukaan vuosittain keskimäärin 30 lasta. Laskennallisesti valtionapu olisi vuosittain n. 344 000 euroa ja sen turvin voisi palkata 5-6 kieli- ja kulttuuriopettajaa.

Kuopion strategiassa 2030 yksi tavoite on kansainvälisyys. Kansainvälisyydellä tarkoitetaan mm. sitä, että huolehditaan vastuullisesti kunnan kotoutumistehtävästä ja yleisestä suvaitsevasta ilmapiiristä.

Kaksi- tai monikielisten lasten määrä Kuopion varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lisääntyy vuosi vuodelta. Vuonna 2013 Kuopion varhaiskasvatuksessa äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvia lapsia oli 170, vuonna 2016 250 ja 2019 heitä oli 270. Vuonna 2020 monikielisiä lapsia oli 343.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) ja Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2019) tavoitteiden mukaan kaikille lapsille tulee antaa yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (2010/1386) mukaan tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Tätä tukee myös Suomen perustuslaki (731/1999 6 § 2 mom.), yhdenvertaisuuslaki (21/2004), tasa-arvolaki (609/1986), Euroopan ihmisoikeuksien sopimus (63/1999), YK:n lapsen oikeuksien sopimus (1989) sekä kieli- (2003/423) ja ulkomaalaislaki (2004/301).

Tutkimustiedon mukaan, mm. Pisa (2018) ja Karvi (2020) kaksi- ja monikielisten lasten suoriutuminen perusopetuksessa on huomattavasti heikompi kuin suomea äidinkielenään puhuvien lasten.

Nummelan (2005) tutkimuksen mukaan kaksi- ja monikielisen lapsen suurimpana haasteena on usein suomen kielen oppiminen. Puutteellisen suomen kielen lisäksi lapsella saattaa olla myös sosiaaliseen käyttäytymiseen ja ryhmässä oppimiseen liittyviä vaikeuksia. Sosiaalisten taitojen puutteen

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

18.05.2021

39 §

katsotaan johtuvan usein kaksi- tai monikielisen lapsen heikosta suomen kielen taidosta. Lisäksi sosiaalisten taitojen puutteeseen nähdään vaikuttavan maahanmuuttajataustaisen perheen ja suomalaisen kulttuurin välinen erilaisuus. Myös oppimisvaikeudet liittyvät tutkimuksen mukaan puutteelliseen suomen kielen taitoon.

Valmistavalla opetuksella pyritään tukemaan lapsen oppimista ja kouluvalmiuksia niin, että lapsi voi aloittaa koulunkäynnin lähikoulussaan, omaa ikätasoaan vastaavassa perusopetuksen ryhmässä ilman, että lapsen ka-verisuhteet katkeavat.

Lapsilla tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi ja ymmärretyksi. Kieli on lapselle avain oppimiseen, tasavertaiseen osallisuuteen ja ystävyys-suhteisiin. Suomen kielen oppimisella on suuri merkitys kotoutumisen onnistumiseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn. Sillä on myös merkitys väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisyssä.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitämme, että Kuopion kaupungin kasvun ja oppimisen palvelualueelle varhaiskasvatuspalveluihin perustetaan pilotointivaiheessa kaksi kieli- ja kulttuuriopettajan tehtävää 1.8.2021 alkaen ja käytänteen koskiessa kaikkia esiopetusryhmiä neljä lisää 1.8.2022 niin, että jokaisella kuudella päivähoitoalueella työskentelisi kieli- ja kulttuuriopettaja. Tehtäviin sovelletaan Kunnallista virka- ja työehtosopimusta. Tehtävien hinnoittelukohta on 05VKA044, varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatustehtävät (tva-taso 2/3). Tehtävät sijoittuvat kaupungin eri varhaiskasvatuksen toimipisteisiin.

Liitteet

- 5 4951/2021 Kuopion puheterapeuttitien kannanotto kuusivuotiaiden valmistavan opetuksen järjestämisestä esiopetusvuoden aikana
- 6 4951/2021 Kuopion yliopistollisen sairaalan Foniatrian poliklinikan kannanotto kuusivuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestämisestä Kuopiossa Positiivinen diskriminaatio –hankkeessa
- 7 4951/2021 Lisäperusteluja liittyen kieli- ja kulttuuriopettajien tehtäviin ja suomen kielen opetukseen tarvittavien materiaalien hankintaan

Valmistelija

Juha Parkkisenniemi

puh. +358 44 718 4008

Taina Vainio

puh. +358 44 718 4018

Tiina Mikkilä, Tuula Nuotio

puh. +358 44 718 6134

Eeva-Liisa Laitinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kuopion kaupunki

Kasvun ja oppimisen lautakunta

18.05.2021

39 §

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä kasvatusjohtajan esityksen.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Eeva-Liisa Laitinen poistui kokouksesta klo 17.35 tämän pykälän käsittelyn jälkeen.

